

ΤΑ ΑΠΟΚΡΥΦΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

Ενότητα 11: Το Γνωστικό Ευαγγέλιο του Ιούδα

Αικατερίνη Τσαλαμπούνη
Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Τα Απόκρυφα Ευαγγέλια.

Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας

Το Γνωστικό Ευαγγέλιο του Ιούδα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

**ΤΟ ΓΝΩΣΤΙΚΟ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΤΟΥ
ΙΟΥΔΑ**

ΑΡΧΑΙΕΣ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ

- Ειρηναίος Λυώνος, *Κατά αιρέσεων* I 29 (στην περιγραφή των γνωστικών Βαρβελο / Σηθιανοί) – τιμούν πρόσωπα τα οποία παίζουν αρνητικό ρόλο στην ιστορία της σωτηρίας.
 - Μάλλον γνωρίζει εξ ακοής το ευαγγέλιο. Αναφέρει τρία βασικά σημεία του ευαγγελίου: το μυστήριο της προδοσίας, ο Ιούδας ως ο κατεξοχήν γνωστικός, διάλυση των ουράνιων και επίγειων.
- Ψευδο-Τερτυλλιανός, *Adversus omnes haereses* II 5 – οι Καϊνίτες.

ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

- Ένα μόνο κοπτικό αντίγραφο (Codex Tchacos).
- Η ύπαρξή του ήταν γνωστή ήδη από τις δεκαετίες 1980-1990.
- Υπέστη μεγάλη ταλαιπωρία.
- 2001-2006: Rodolphe Kasser – συντήρησή του.
- Φωτογράφηση κι άλλων αποσπασμάτων.
- Ο Codex Tchacos: παπύρινος κώδικας: εκτός από το ευαγγέλιο του Ιούδα περιέχει την Επιστολή προς Πέτρο και Φίλιππο και την Πρώτη Αποκάλυψη Ιακώβου, Αλλογενείς, κοπτική μετάφραση της 13^{ης} πραγματείας του Corpus Hermeticum.
- Χρονολογείται α' ή β' μ. του 4^{ου} αι. (220-340 μ.Χ. – C14).

ΤΟΠΟΣ - ΧΡΟΝΟΣ

- Η γλώσσα του πρωτότυπου – ελληνικά (αυτό φαίνεται να έχει υπόψη του κι ο Ειρηναίος).
- Η κοπτική μετάφραση όχι πριν το τέλος του 3^{ου} αι.
- Το ελληνικό πρωτότυπο γύρω στα 180 μ.Χ. – ο συγγραφέας γνωρίζει κατά Λουκάν και Πράξεις -> σηθιανή κοσμολογία, όχι παράλληλα στην εποχή του Ειρηναίου.
- Άγνωστος ο συγγραφέας.

ΤΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΕΙΔΟΣ - ΕΞΑΡΤΗΣΕΙΣ

- Ένα δύσκολο και σύνθετο κείμενο (το κοπτικό με πολλά λάθη).
- Λόγος απόκρυφος της αποφάσεως (αποκάλυψης).
- Ασαφής η χρονική τοποθέτηση των συζητήσεων του Ιησού με τον Ιούδα: 8 μέρες, 3 μέρες πριν το Πάσχα -> το κείμενο οργανώνεται με βάση αυτές τις 3 μέρες.
- Ανήκει στο φιλολογικό είδος των διαλογικών ευαγγελίων.

ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

- Μία σειρά επιμέρους θεμάτων.
- Η εμφάνιση του Ιησού στον κόσμο.
- Η γνωστική σωτηριολογία και κοσμογονία.
- Ευχαριστία κι άλλα μυστήρια της Εκκλησίας.

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑ

- Αμφίσημη η μορφή του Ιούδα:
 - Ο πραγματικός γνωστικός.
 - Θα καταδικαστεί όμως για την προδοσία του.
 - Αυτός γίνεται αποδέκτης της αποκάλυψης του Ιησού.
- Σε αντιδιαστολή προς τους μαθητές που αντιμετωπίζονται με περιφρόνηση από τον Ιησού – αντιπροσωπεύουν την Εκκλησία της εποχής του κειμένου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Δεν προσφέρει τίποτε στην ιστορική εικόνα του Ιησού ή του Ιούδα.
- Ένα ακόμη κείμενο που δίνει πληροφορίες για μία γνωστή σε μας γνωστική ομάδα.
- Αποτυπώνει θεολογικές τάσεις και αντιπαραθέσεις στην αρχαία Εκκλησία.
- Μαρτυρία για την πολυμορφία και ποικιλία των τάσεων στον αρχέγονο Χριστιανισμό.

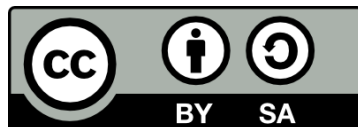
Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Τσαλαμπούνη Αικατερίνη. «Τα Απόκρυφα Ευαγγέλια. Το Γνωστικό Ευαγγέλιο του Ιούδα». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS339/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Φίλιππος Γερμάνης
Θεσσαλονίκη, Εαρινό Εξάμηνο 2014-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

